

Leonora Christina Skov – selvscenesættelse kan være en udmærket rustning

Publiceret 22/04/2021 i [Bøger/Kultur](#) af [Isabella Mische-Renard](#)

Print

BØGER // ANMELDELSE – Dette er *ikke* en pibe. Det er *ikke* autofiktion om mit liv som læser op til deadline. Det er ikke en anmeldelse af en *debatbog*, for forfatteren har *ikke* skrevet en debatbog om #MeToo. Det er *ikke* en hastig anmeldelse, for jeg har nu genlæst bogen og brugt flere timer på at tænke over den, end det tog at læse den. Jeg er *ikke* biased, fordi jeg jo *ikke* vil beskyldes for at være biased og i øvrigt *ikke* bryder mig om folk, der er biased. Jeg er bare Isabella, der har læst Leonora Christina Skovs nye bog og *ikke* disker op med 5 stjerner. Og som i tilfældet med den berømte *ikke*-pibe; måske ligger der egentlig 5 stjerner gemt netop i min splittelse over *Hvis vi ikke taler om det*.

Det er ikke en bog, man behøver at være FOR eller IMOD. Man kan godt bare tage den med i strandtasken og få god underholdning i solen. Den kan også blive en "samtalestarter" ved et bord med ost og godt med rødvin, om *det svære vi oplever i livet*, men ingen af os rigtigt tør tale om. Når en udgivelse (potentielt) deler vandene, hænder det, at aviserne inviterer hele to smagsdommere til at give deres besyv med. Det sker ikke her. Så min begejstring OG tvivl om værket må deles om spalteplassen. (*Disclaimer*: der er ingen garanti for, at ligningen går op. Jeres læsning er den ubekendte faktor...)

Hvis vi ikke taler om det er den svære toer. Efterfølgeren til bestselleren *Den, der lever stille* (2018), der solgte omkring 150.000 eksemplarer. Filmproducer Regner Grasten har købt rettighederne til filmatisering senere på året. Det er nærmest en *schlager* i forlagskredse og ikke mindst blandt anmeldere, at det er med "toeren", man for alvor skal vise sit værd. Var den første blot et *lucky strike*, eller kan talentet stadfæstes nu?

Den personlige pris i kampen for at blive forfatter er absolut det nye hovedspor i romanen

Lidt specielt, måske endda prekært, er dette langt fra forfatterens debut; det er hendes niende udgivelse. Men *Den, der lever stille* blev, ifølge hende selv, "den endelige bog, der smadrede muren" og "følelsen af et glasloft" og har akkumuleret fyldte foredragssale og kø efter bogsignering de seneste to år. Så hun kalder den nye efterfølger for "en søsterroman" til den forrige succes. Hvad nyt fortæller søsterbogen?

Jo, fortællingen om et nærmest udslettet barn i en følelseskold opvækst i det småborgerlige hjem på Bymosevej i Helsingørskommunen eksemplificeres. Smerten ved at vokse op uden accept eller respekt eller anerkendelse. Denne gang tages den massive mobning i folkeskolen med som faktor for den ensomme grundfølelse af fremmedgjorthed både i og udenfor hjemmet. Men den personlige pris i kampen for at blive forfatter er absolut det nye hovedspor i romanen.

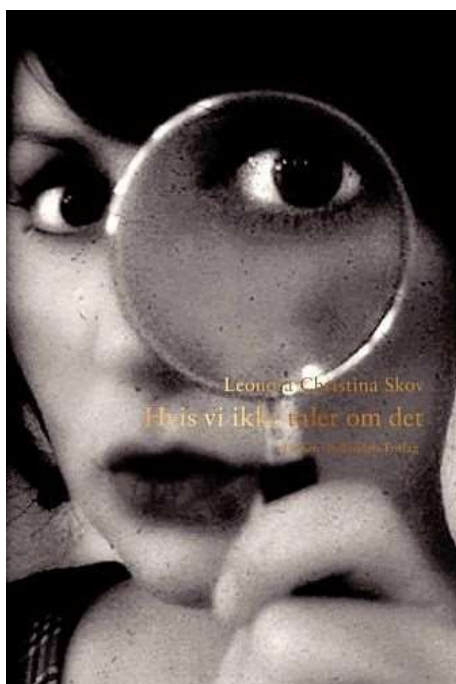
Hun larmer

Som tidligere læser nåede jeg kun til udgivelse nummer tre. Jeg så faktisk ikke lyset i *Rygsvømmeren* eller *Champagnepigen*. Jeg husker dog, at antologien, som hun redigerede om feminisme og ligestilling, *De røde sko*, sparkede røv, fordi den var fagligt funderet, velargumenteret og ikke blot opsigtsvækkende "synsninger". Debat er hendes *force*, også som slagkraftig litteraturanmelder tænkte jeg dengang. Der gik derfor et stykke tid midt i hypen af *Den der lever stille*, før jeg gik ombord.

Jeg fandt den både irriterende og imponerende. Det samme oplever jeg nu igen. Det er en mærkværdig følelse, der på sin vis er stimulerende. Måske netop forfatterens intention. Hun larmer. Og hun vil for alt i verden larme. Som i begge romaners titel vil hun jo ikke leve stille, og der skal tales om det hele, "for hvad nu hvis jeg døde, og de her historier ikke blev fortalt?", udtalte hun i et interview for nylig i medierne, hvor hun også larmer.

Et ret fantastisk mix af usikkerhed iklædt selvtilfredshed.
Som salige revydirektør Stig Lommer, der altid købte en sportsvogn, når han ramtes af fiasko. Selviscenesættelse kan være en udmærket rustning

Jeg vil ikke afgøre, om verden potentielt kan undvære hendes erindrede oplevelser. Jeg er nødt til at tro på, at hun ikke selv kan. Hjerteblood er hjerteblood. Det er, hvordan hun fortæller, der optager mig. Og det gør hun melodramatisk, flamboyant og storladent. Hendes stil er udansk. Det har L.C. Skov ofte fået som stempel, fortæller hun i citater som: "Dit sprog er alt for meget, det er krukken og manieren", som hendes tidligere forlæggers kommentar lød, da hun afleverede manus til *Champagnepigen*.

Anmeldernes dom over den gotiske roman *Silhuett af en synder* fik ord som "selviscenesættende og *too much* og for kulørt" med på vejen. Det er knoppede ord, man godt forstår. Og netop derfor også befriende, at hun i sit greb med autofiktionen selv tager disse anskuelser med. De martrer hende selvfølgelig, ingen forstår hende, men hun har en indædt tro på sit farverige sprog og (nu) sit levede liv som materiale, og den kombi klæder absolut hinanden. Samtlige sætninger er følelsesladede, undtagen refererende citater, og generelle betragtninger er ikke hendes litterære værktøj. Hun arbejder så at sige med "pangfarver" som materie og dybt personlige indtryk af begivenheder som form.

F.eks. de nøje udvalgte parfumer, der beskrives med franske navne, mærkets brand og detaljerede duftnoter, hver gang hun skal til vigtigt møde og håber på eller frygter udkommet. Midt under et møde med en travl, kritisk studievejleder fortryder hun sit eget parfumevalg. "Det var jo en duftnote, der bestod af hvide liljer, faktisk en buket jeg gerne ville have overrakt hende." Det samme gælder de elskede røde glimmersko, falske vipper med guldkant og pin-up-kjolerne, der qua de indgående beskrivelser lykkes at blive rammen om den følelse, hun vælger at iføre sig. Et ret fantastisk mix af usikkerhed iklædt

selvtilfredshed. Som salige revydirektør Stig Lommer, der altid købte en sportsvogn, når han rantes af fiasko. Selviscenesættelse kan være en udmærket rustning.

Følelse og fakta

Vi møder mange personer i bogen fra fortid og nutid. Disse ofte korte personskildringer er en af forfatterens styrker. F.eks. om veninden i sort opknappet skjorte, der “fik hende til at ligne en romanfigur endnu mere, end hun plejede. Hendes skarpskårne frisure var et stykke kortprosa i sig selv”. Eller: “Redaktøren på mit nye forlag virkede professionelt venlig og høfligt interesseret. Det var ikke sindsoprivende, men han gjorde det let for mig at være professionelt venlig og høfligt interesseret den anden vej”. Knivskarpe beskrivelser der fanger og fænger.

Og når hendes far rusker op i hendes eget *worst case scenario* om måske ingen læsere til denne efterfølger, rammer han “katastrofer og fiaskoer i lige så mange toner som et farvekort fra Flügger.” Når en oplevelse gengives i tilsyneladende objektiv tone, efterfølges den næsten hver gang med en sarkastisk, vred eller lidt nervøs selvudleverende kommentar. I Leonoras tilfælde kan vi nok godt kalde disse mange (måske for mange) indirekte udråbstegn for neonfarvede; alt andet end usynlige. Det giver en rytme, en slags *suspense*, en stil man enten kan lide eller trættes af.

Når plusordet fiktion skal med ind over fremstillingen, kommer jeg her i tvivl om, hvorvidt det er fortælleren, der har mistillid til minderne, eller om jeg bør have det?

Stil og genre hænger uløseligt sammen, hvilke vilkår inviteres vi ind på, er vi bogkøbere på-vej-ind-i en fiktiv krimi eller hjerteskrærende dokumentar? Og hvis det skete, er det sandt, er alt i bogen så sandt? Hvorfor så autofiktion og ikke blot udvalgte erindringer? Forrige bog blev af tusindvis af læsere rost med brug af klichéen “hudløst ærlige erindringer”. Men når plusordet fiktion skal med ind over fremstillingen, kommer jeg her i tvivl om, hvorvidt det er fortælleren, der har mistillid til minderne, eller om jeg bør have det? Vægtningen af følelser og fakta – taler vi forbehold eller frihed?

I den nye bog vokser forfatterens metalag, fordi hendes behov for at “skrive et korrektiv” helst skal munde ud i at korrigere hendes selvfremsstilling i den forrige succes. Vi indvies i skriveprocessen – mellem flashbacks og her-og-nu-præsens – i bekymringerne og frygten for at skrive nummer to. Det er en mærkelig ambition, der kun antænder et læserråd fra mig – som i “mig-skylder-du-intet-*feel-free*-skriv-en-ny-bog-dog.”

Politikens forlag beskriver udgivelsen som en “personlig roman”. Jeg vil nødtigt læse en upersonlig roman. Jeg får lyst til at fremhæve franske Delphine de Vigans *Alt må vige for natten* (2013) som det ypperste eksempel på form og metode. Den blev betegnet som et “romanportræt”, og forfatterens egen tvivl om portrættet, trådte langt stærkere frem end her.

Fortællerens pris

Spejlet i *Hvis vi ikke taler om det* spejler især, hvad der er på spil for fortælleren. Fortællerens pris. Og L.C. Skov tænker grundigt efter i et enkeltstående kapitel på en #MeToo-lignende hændelse i fortiden. Længe inden dette eksplosive hashtag fandtes. Forløbet beskrives ret konkret. Krænkerens identitet, en berømt forlægger, levner ikke meget til fantasien, alle i forlagsbranchen kan straks sætte navn på. Han husker det som noget "kortvarigt gensidigt", hun som en "uønsket intimitet". Det fortælles ikke om, de ligefrem har sex i forbindelse med hendes første chance for at blive udgivet, da hun er i starten af 20'erne. Det beskrives delvist som en understregning af de barske vilkår på vejen til at blive forfatter – "den pris jeg selv har betalt" – og delvist som en ubærlig skam og skyld over at føje en chef, der tog sig friheder, som hun gik med på, inden den slags chikane havde ordet "magtmisbrug" bøjet i neon. "Jeg ventede 16 år med at fortælle dette", skriver hun. I skam over at et nej ikke kom over hendes læber.

Når det som her føles nødvendigt at understrege flere gange i skriveprocessen, at man er blottet for hævntørst og endelig tør kalde sig forfatter, planter hun et mærkbart sidespor

"Målrettet vrede", skriver hun til gengæld senere i sin bog, "er ren skaberkraft. Ingen i denne verden skal skamme sig over den!" Det synes jeg heller ikke L.C. Skov skal. Men når det som her føles nødvendigt at understrege flere gange i skriveprocessen, at man er blottet for hævntørst og endelig tør kalde sig forfatter, planter hun et mærkbart sidespor i det ellers nye hovedspor om at "beskrive sin egen forfatter-tilblivelse". Et skisma, der river mere ned, end det bygger op. F.eks. i det nervøse ønske om at gøre denne bog til "et litterært korrektiv" til hendes selvfremsstilling i bind 1. Samtaler med fans har nu lært hende, at man godt kan punktere sit billede som rollemodel, stærk og forbilledlig, hvis man glemte at tilføje revner. Men den nye intention forplumres netop af slet skjult bitterhed og – ja, af den målrettede vrede – som vi hjertens gerne må beundre.

Det lykkes, de gange vreden eller smerten akkompagneres af humor, og den dukker op, når hun sjovt har dialoger med sine selvbekrejdelse. F.eks. efter flere fiaskoer, hvor et nyt forlag viser interesse for hendes "terminale forfatterskab." Og i en salgskrise betegner hun sig selv som "bogbranchens svar på en selvmordspilot."

Listen er lang

Som jeg indledte med, er det en bog som larmer. L.C. Skov er bevidst utidig, og det blev jeg desværre også. Jeg blev træt uden at være kedet. Jeg blev irriteret i højere grad end imponeret. Måske løb jeg tør for indlevelse og medfølelse? Undervejs i min læsning blev der for meget *MANIFEST* over værket til min smag. Jeg sukkede efter plads til selv at tænke, forarges, forstå, genkende, fordøje. Jeg kom tæt på ind imellem, men følte dernæst et pres om at læse videre for at forstå, medgive, ja sågar at tilgive.

Som havde jeg indgået en pagt med forfatteren om – også – at blive vred.

Jeg endte udmattet, drænet for læsersamarbejdsvilje, efter at have kæmpet med forfatteren i hendes utallige personlige kampe og “falliterklæringer” med og mod: de hadefulde forældre, vage tanter og onkler, flere ubehagelige homofobiske typer, de mobbende skolekammerater, universitetets selvoptagede kritiske studievejledere, studieværten på morgen-tv, der minuttet før et interview på skærmen om hendes antologi (angiveligt, hvorfor spørger jeg?) hvisker, “jeg smadrer dig i studiet lige om lidt”, en forlagsbranche der nærmest kun vil hende det onde (L.C Skov har skiftet forlag fire gange på otte år), et mandligt anmelderkorps der fremstilles ligeså, bogbranchens marketingfolk der enten har udnyttet eller komplet overset hende, avisredaktører der har begrænset hendes erhverv som debattør og anmelder, de mange kunstnerlegater hun (engang) ikke fik, de sociale medier, hun nu har fravalgt, som ellers har stjålet hendes tid, med undtagelse af Instagram, som hun ikke er vred på.

Oveni præsenteres vi for detaljerede beskrivelser af opkast, besvimelser, væggtab og slid på stemmen samlet som udmattelsen over at “omskabe sin smerte til kunst”. Altså prisen for den ny-erhvervede successtatus – listen er lang.

Love/shitstorm?

Måske ville jeg ikke kløjes, hvis regningen, der hele tiden nævnes, blev betalt i personlig møntfod med selverkendelse som drikkepenge. Det er drikkepengene, jeg efterlyser i L.C Skovs narrativ. Meget andet rutter hun med på underholdende vis. Jeg har nu læst og tiggert i bog nr. 2. Som fan vil jeg gerne forstå vejen til styrke og modet til frigørelse. Men offerrollen fylder så meget i denne PERSONA, der både tog navnet LEONORA og knaldrød læbestift til sig undervejs, så det ikke føles helt overbevisende – selv om det bliver råbt i pangfarver – at modet til at træde i karakter på tryk er helt lig med sandheden.

Personligt køber jeg ikke, at pludselig succes er midlet mod det onde? Hun erklærer at have sagt op – for altid – i det offentlige meningsunivers. Færdig som gårdsanger, feministisk debattør og anmelder.

Hun har i stedet skabt “sit eget frie smukke meningsrum” i bogen her som en kontrakt til trofaste læsere. Hun takker dem både i begyndelsen, undervejs og i slutningen af denne bog. Vigtigheden af at blive anerkendt som forfatter, udtrykkes ganske kort: “Det er derfor, jeg er i verden”. Det er en god grund til at blive ved. Kontrakten opfyldes, der kommer hjemmestrikkede gaver med posten fra fans, der også føler behov for at dele det svære.

Jeg under selvfølgelig *Hvis vi ikke taler om det* et godt liv. Også selv om jeg ikke fik drikkepenge. Det kan tænkes, at en *lovestorm* kaster mere af sig end en *shitstorm*.

Leonora Christina Skov: “Hvis vi ikke taler om det”
Politikens Forlag
Udkom 22. april.

Foto: Forlaget.

- ISABELLA MIEHE-RENARD
- SENESTE ARTIKLER

Isabella Miehe-Renard er journalist og forfatter. Hun er tidligere studievært på Kanal 2, TV2, DR1 og DR2. Hun bor i kollektiv i Halsnæs og trives udenfor rampelyset. Tæt på hav og fjord og Danmarks største sø.